

12

Të shkruhet me adresë referimi; tekstet të modelohen bukur dhe të prezentohen

Qëllimi

N duhet të dinë se edhe në mësimin e gjuhës amtare, të shkruarit është një akt komunikimi. Ata duhet të mësojnë që tekstet e tyre të shkruara në gjuhën e parë t'i modelojnë dhe prezentojnë në forma të ndryshme përkatëse. Për këtë arsye M duhet që tek secila detyrë në të shkruar mundësisht të theksojë adresat e referimit dhe/ose të propozohet një produkt (p.sh. libër, pllakat, videoclip) që do të krijohet. Ky adresim dhe qëllim ose orientim tek produkti e rrit motivimin në të shkruar dhe motivimin, që të bëhet mund edhe në aspektin formal dhe krijues: N e dinë se ata nuk shkruajnë thjeshtë për mësimdhënësin, por tekstet e tyre do të jenë për një publik të vërtetë.

1. Për kë mund të shkruhet: Adresuesit/et e mundshëm te teksteve

Materiali:
Sipas variantit (shih djathtas)

- Për klasën e vet ose grupin: tekstet (p.sh. tregimet, poezitë) t'i lexohen njëri-tjetrit në mënyrë të dyanshme, eventualisht të ndarë në 2–3 rrethe leximi.
- Për klasën e vet ose për grupin në kuadër të referateve, p.sh. për tema të caktuara për vendin e prejardhjes, event. me përkrahje të power-point ose të pllakatit.
- Për nxënësit/et më të rinj: N e vjetër shkruajnë tregime ose e bëjnë një libër për N e rinj ose për vëllezërit-motrat në shtëpi.
- Për adresuesit/et jashtë shkollës: Kartolinë urimi për Ditën e Nënave ose për Vitin e Ri; letra për të afërmit apo të njohurit në vendin e prejardhjes; kërkesa me shkrim (letër ose email) ambasadës së vendit të vet ose ndër-marrjeve të atjeshme.



- Letërkëmbim (letra ose email-e) me një klasë në vendin e prejardhjes ose një klasë me gjuhë amtare në vendet e tjera.
- Për bashkënxënësit në shkollë: të nxitet që të krijohet një gazetë muri me kontribute të shkruara në gjuhën e parë (me përmbledhje të shkurtër në gjuhën e shkollës). Variante: receta ose libër shumëgjuhësor. Krahaso këtu edhe nxitjet e nr. 21.
- Për një takim me të rriturit nga kultura e vet (mbrëmje me prindër, mbrëmje kulturore etj.): të shkruhen dhe të mësohet si të paraqiten poezi, skeçe, shakara ose tregime tepër të shkurtëra.

2. Format e paraqitjes dhe mediat për tekstet e shkruara

Materiali:
Sipas variantit (shih djathtas)

- Format tradicionale: Teksti në fletoren e hartimit (jo edhe aq motivuese se s'ka adresë referimi)
- Përmbledhje tematike e teksteve për një temë (p.sh. tregime për pushimet, shakara, receta): një N e krijon titullin e fletës, tekstet do të lidhen/ngjiten, në mënyrë që të mund (si një libër biblioteke) të huazohet. Krahaso këtu edhe nr. 5.3 dhe 5.4
- Krijimi si pllakat, poster ose kollazh në formatin A3 ose më të madh. Është i përshtatshëm edhe për temat nga gjeografia, historia dhe në raport me referatat.

- Krijim artistik p.sh. poezitë: në letër me ngjyrë, eventualisht në formë të fletëve të prera dhe të zbukuruara. Event. të zgjerohet në një konkurim krijues.
- Mediat elektronike: Eksperimente me sms dhe email në gjuhën amtare.
- Pjesëmarrje në fore diskutimesh, blog, chatrooms etj. në gjuhën amtare. Krijimi i një uebfaqeje, në të cilën edhe persona të tjerë ose klasat e gjuhës së njëjtë mund të vendosin tekstet e tyre.

3. Forma të tjera të zbatimit dhe të prezentimit të teksteve personale

- Zbatimi përmes përkrahjes së mediave si lojë dëgjimi, audio-file, reportazh, viedoclip, podcast, prezentim powerpoint etj.
- Zbatimi përmes formave skenike: recitim (poezish), pjesë teatrore, skeç, valle, rap etj.

13 Komenti për fletët e punës të nxënësve/eve FP 1 + 2

Qëllimi

Të dy fletët e punës FP1 dhe 2 janë koncipuar direkt për dorën e nxënësve/eve. Ato duhet t'u ndihmojnë gjatë të shkruarit të teksteve dhe të përkrahin pavarësinë e tyre përmes këshillave dhe nxitjeve konkrete. Të dy fletët e punës mbështeten fort në strategjitë e të mësuarit dhe në procedurat të cilat janë të njohura për shumë nxënës/e nga tekstet gjuhësore të shkollës së rregullt fillore. Ato kontribuojnë që të ofrojnë metodikën e gjuhës amtare me atë të mësimin të rregullt. Fletët e punës i sqarojnë nxitjet e paraqitura didaktike, por kurrsesi nuk i zëvendësojnë ato.

Hyrje: Elemente të përgjithshme

Sa i përket kërkesave të nivelit gjuhësor të dy fletët janë të kuptueshme dhe mund t'u jepen nxënësve/eve nga klasa e katërt. Për nxënës/e më të rinj është e këshillueshme të trajtohen vetëm pika të zgjedhura, të cilat sqarohen gojarisht dhe paraprakisht. Varësisht nga gjendja dhe niveli i të kuptuarit, kjo procedurë (kufizimi në pika të veçanta, sqarimi paraprak) është e vlefshme edhe tek nxënësit/et më të vjetër.

Tek hyrja për fletët është me rëndësi të kihet kujdes për paraqitje sa më të qartë. Vetëm atë çka nxënësit/et e kuptojnë dhe e bëjnë konkretisht, do të jetë e përdorshme gjatë punës së tyre të pavarur. Pas hyrjes, fletët duhet t'u jepen nxënësve/eve si kopje, me të cilat mund të punojnë edhe në shtëpi. Është mirë që fletët të mësohen jo njëra pas tjetrës por me një distancë prej 2–3 javësh t'u jepen dhe të lihet t'i provojnë.

Shumë pika, të cilat janë përmbledhur thuktë në dy fletët e punës, gjejnë ushtrime konkrete dhe të thelluara dhe nxitje në kapitujt tjerë të këtij teksti (para se gjithash në nr. 8–12). Nëse këto nxitje janë paraqitur paraprakisht, kjo natyrisht se e lehtëson edhe hyrjen në të dy fletët dhe të kuptuarit e tyre nga nxënësit/et.